

Strateegilised eesmärgid seksuaalkuritegu toimepanemise ennetamiseks

Vägivalla toimepanijate kohtlemise mõjusad viisid ning nende retsidiivsuse vähendamine vägivalla ennetamise strateegias aastateks 2015-2020 (4.alaeesmärk):

- Et ära hoida vägivallategude korduvat toimepanemist, on vaja muuta vägivallatsete hoiakuid ja käitumismustreid, muu hulgas käsitleda vägivalla toimepanijaid kõigi kuriteoliikide puhul heterogeense rühmana. Kasutusele tuleb võtta tõenduspõhised programmid, individuaal-nõustamine ja muud sekkumised. Programmid peavad olema kättesaadavad nii vanglas ja kriminaalhoolduses kui ka väljaspool neid, tähtis on pakkuda pärast vanglast vabanemist jätkutuge. Vajaduse korral tuleb vägivalla toimepanijale tagada vaimse tervise teenuseid ja sõltuvusravi.
- Sekkumiste valikul tuleb lähtuda parimast teadaolevast tõendusest ja tagada sekkumiste elluviijate professionaalsus. Alaealiste puhul tuleb eelistada vanglaväliseid sekkumisi ning võtta arvesse alaealist ümbritseva keskkonna mõju tema käitumise kujundamisele (sh perekonnast tulenevaid tegureid). Kinnistes asutustes tehtav töö vägivallatsetega peab olema keskendatud eelkõige retsidiivsuse vähendamisele ja taasühiskonnastamisele.
- Peale selle, et vägivallatsete saadetakse programmi osalema, tuleb ettevaatavalt tegelda ohvriga ja osutada talle vajaduse korral toetavaid teenuseid. Samuti tuleb vägivalla peatamiseks kaasata rohkem vägivallatsete lähedasi, pakkudes neile nõustamist; lähedased võivad olla olulised vägivallatsete rehabiliteerimisel.

Vägivallatsete kohtlemine kogukonnas

- Vaja on luua nõustamisvõimalused võimalikele vägivallatsetele, kes on motiveeritud ise oma probleemiga tegelema. Tuleb analüüsida, kas seksuaalkurjategijatele vangistusalternatiivina loodud kompleksravi on kättesaadav kõikidele seda vajavatele sihtrühmadele või peab kompleksravi regulatsiooni korrastama.
- Vabadusekaotust peab rakendama ohtlike kalduvuskurjategijate puhul, eelistatud peavad olema kogukondlikud ja tõendatud mõjuga meetmed. Kogukondlikud meetmed peavad muutma vägivallatsete käitumist viisil, mis ei võõranda neid ühiskonnast, seejuures on esmatähtis kaitsta ohvrite turvalisust. Vanglakaristus suurendab riski, et vägivallatsete ei tule hiljem ühiskonnas õiguskuulekalt toime, ning see kasvatab omakorda uute kuritegude riski.

Vägivallatsete kohtlemine vanglas ja kriminaalhoolduses

- Kuna vangle ja kriminaalhoolduse alla sattunud seksuaalvägivalla ja perevägivalla toimepanijad erinevad riskitaseme, käitumismustri ja sotsiaalse tausta poolest väga palju, tuleb pakkuda selliseid programme, mis vastavad sihtrühma

vajadusele ja rehabiliteerivad suurima tõenäosusega. Peab soodustama vanglate ja ohvreid abistavate asutuste koostööd, kui ohvril on seda vaja. Programmide tõhus elluviimine ning ravi ja nõustamine vanglas ja kriminaalhoolduses aitavad vältida vägivallast tingitud märksa suuremaid kulusid, mis tekivad korduvate süütegude toimepanemise tõttu. Tuleb kaaluda kriminaal-hooldusprogrammide kättesaadavaks tegemist ka laiemale sihtrühmale.

- Vangla ja kriminaalhoolduse peamine eesmärk vägivallatsejatega tehtavas töös on toetada neid kuritegelikust käitumisest loobumisel. Selleks tuleb riskipõhise lähenemise kõrval pöörata senisest enam tähelepanu süüdimõistetud kriminogeensetele vajadustele, indivi-du-aalsele klienditööle ja kuritegevusest irdumist soodustavatele teguritele.

- Suure riskiga kriminaalhooldusaluste retsidiivsuse vähendamiseks tuleb koostada õigus-rikkuja kohtlemise, ametiasutuste koostöö ja infovahetuse mudel. Asutuste ja spetsialistide pidev infovahetus tagab uue kuriteo riskitegurite varasema ja objektiivsema tuvastamise, mis võimaldab olukorra kontrollimiseks sekkuda varem ja tõhusamalt. Koostööraamistikku on eelkõige kaasatud vangla, kriminaalhooldus, politsei, omavalitsuse sotsiaal- või lastekaitse-töötajad ja ohvrit abistavad organisatsioonid.

Allikas URL:

<https://www.kriminaalpoliitika.ee/et/seksuaalkurjategijad/strateegilised-eesmargid-seksuaalkuritegu-toimepanemise-ennetamiseks>